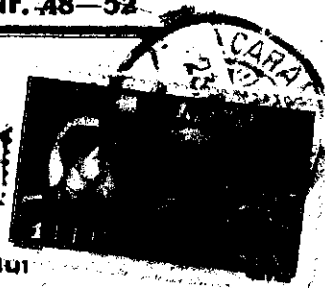

Foaie

Oa. Biblioteca Universității Reg. Ferdinand
Cluj

Dieceza

Revista oficială al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Abonamente

Parohii cl. I	450 Lei
" cl. II	400 Lei
" cl. III	350 Lei
Sub clasă	300 Lei
Particulari	200 Lei

MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA
CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂEPISCOPIA CARANSEBEȘULUI
CONT C. E. C. Nr. 89378

Publicații

Concursse protopopiate	1000 Lei
" parohii cl. I	800 Lei
" " " II	500 Lei
" " " III	400 Lei
Diferite publicații cm. □	4 Lei

No. 4935 Pres. 1947

VENIAMIN,din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al
Eparhiei Caransebeșului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Iubitului Cler și popor din această de Dumnezeu păzită Eparhie:
Har, milă și pace dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru
Iisus Hristos, iar dela Noi arhieresti binecuvântări.*„Astăzi s'a născut Hristos,
Mesia chip luminos,
Lăudați și cântați
Și vă bucurați“.*

(Colindă)

Jubiții mei fii sufletești,

Ca în fiecare an și de astă dată vin la voi, iubiții mei fii sufletești, cu prilejul Nașterii Domnului ca să Vă împărtășesc cuvintele de învățătură ce se desprind din acest praznic, prilej de mare bucurie creștinească. Glasul colindătorilor și al copilașilor aduce la casele creștinilor vestea cea bună a întrupării după trup a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, „Mesia cel luminos“, care a venit în lume, la plinirea vremii, din iubirea nemărginită a Tatălui ceresc față de omenirea căzută în păcat, născându-se din Fecioara Maria. Să mulțumim bunului Dumnezeu că din îndurarea sa cea mare ne-a învrednicit să ajungem din nou acest luminos praznic; prin care s'a adus între oameni pacea și bunăvoința, „lumina cunoștinței“ și „soarele dreptății“, care a răsărit lumii odată cu nașterea Mesiei în peștera din Viteemul Iudeii.

Cu adevărat mare taină necuprinsă de mintea omenească s'a arătat nouă, ca prin nașterea mai presus de fire să coboare în lume însuși Fiul lui Dumnezeu, ca să mântuiască omenirea căzută în păcat și să ridice pe umerii Săi păcatele ei, slobozindu-o de osânda morții, căci „a venit Fiul omului să caute și să mântuiască pe cel pierdut (Luca, 19, 10).

În fața acestei mari taine, marele apostol al neamurilor a scris ucenicului său iubit Timotei nemuritoarele cuvinte:

„Cu adevărat mare este taina creștinătății: Dumnezeu s'a arătat în trup, s'a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, a fost propovedit între neamuri, a fost crezut în lume și s'a înălțat întru slavă“ (I Tim. 3, 16).

Bucurați-Vă, deci iubiții mei, de acest mare dar al lui Dumnezeu. Lăudați pe Domnul în cântări de bucurie și cântați împreună cu îngerii *„Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, și pe pământ pace, între oameni bunăvoire“*!, căci:

Astăzi s'a născut pentru noi Domnul păcii, al dragostei, al îndurării, al bunătații, al milei, al buneivoinii, al dreptății, al iertării;

Astăzi s'a deschis Cerul ca să pogoare asupra noastră toată darea cea bună și tot darul cel desăvârșit al Tatălui ceresc;

„Astăzi Domnul s'a deșertat pe sine chip de rob luând și făcându-se asemenea oamenilor și li-a dăruit lor nume, care este mai pre sus de orice nume, ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece“; (Filip, 2, 7—10).

Astăzi s'a pogorât Cerul pe pământ ca să ridice pământul la Cer;

Astăzi cele de sus cu cele de jos se bucură;

Astăzi s'a făcut începutul mântuirii prin Născătoarea de Dumnezeu;

Astăzi s'au deschis porțile raiului pentru cei ce caută spre Domnul;

Astăzi s'a născut Mesia cel luminos, ca toți *„viață să aibă,“* ca *„printrânsul toate să le împace cu sine... făcând pace prin sângele crucii sale“*. (Col, 1, 20).

Astăzi Hristos bate la ușa sufletului nostru și cade se să-l întâmpinăm cu inimile înnoite și curățite de sgura păcatelor prin taina Sf. spovedanii, spre a putea primi darurile Sale mântuitoare pentru câștigarea mântuirii sufletului din osânda veșnică, ca Mântuitorul să poată spune: *„Astăzi s'a făcut mântuire casei acesteia“*.

Astăzi e ziua păcii și buneivoinii, e ziua înfrățirii oamenilor și claselor sociale, prin dragostea de aproapele;

Astăzi tot genunchiul se pleacă spre închinare cu smerenie și credință în fața Pruncului Iisus și-l aduc prinos de mulțumire aurul curat al sufletelor și smirna faptelor bune;

Astăzi Hristos Domnul ne așteaptă cu brațele deschise să se proștearnă la picioarele Crucii toți cei ce vor să afle alinare și bucurie și nădejde și întărire în mijlocul necazurilor, căci El e Domnul și Stăpânul vieții și al morții, și numai El ne poate călăuzi pașii pe calea mântuirii și a vieții veșnice, căci *„fără El nu putem face nimic“*.

Hristos trebuie să se nască astăzi în suflete, în familii, în Țara noastră, ca prin darurile Sale sfînșitoare să schimbe în bine fața lumii, bântuită de atâtea vrășmășii și necazuri.

Nașterea lui Hristos stă ieri, astăzi și până la sfârșitul veacurilor în centrul istoriei lumii și mărimea ei va rămâne deapădură și va stăpâni veacurile. Ea este hotărâre între două lumi și de aceea anii se numără dela ea. Cu Iisus Hristos un val de lumină, o putere și viață nouă s'a revărsat în lume, viața dragostei divine față de omul căzut în păcat.

Prigoane nemaipomenite s'au pornit împotriva lui Hristos și a învățăturii Sale sfinte încă de pe vremea când a petrecut pe pământ. După Irod, care a ucis 14.000 prunci nevinovați ca să piardă pe Iisus, au urmat multe veacuri de groaznice persecuții contra umililor mărturisitori ai noii credințe creștine. Cu toate acestea creștinismul s'a întins, nu prin violență, ci prin dragostea și arma cuvântului ucenicilor Domnului până la marginile pământului, căci *a adus o nouă viață în duh și adevăr*, o viață a dragostei, blândetei, a smereniei și sfinșeniei, a armoniei și dreptății sociale.

Biserica lui Hristos, care ocrotește sub aripile sale sute de milioane de suflete doritoare de o viață nouă și de mântuire, a văzut în cele 19 veacuri mari

transformări sociale, cu prăbușiri de țări și stăpâniri puternice, însă ea a ieșit biruitoare numai prin puterea ei divină și oricâte încercări vor mai veni „nici porțile iadului nu o vor putea birui”, căci la cârma ei stă Hristos, care a promis că va fi cu ea până la sfârșitul veacurilor.

Dacă este așa, ce înseamnă pentru tine, iubite creștine, Iisus Hristos, a cărui naștere o prăznuim astăzi? Este un nume ca orice alt nume, ori înseamnă ceva mult? Desigur că pentru noi creștinii El este totul, mântuirea, nădejdea și scăparea, pâinea vieții și apa cea vie, calea, adevărul și viața cea adevărată, El este doftorul trupurilor și al sufletelor noastre, El este singurul Mântuitor. El ne împărtășește celor ce ne încredințăm viața Lui de toate darurile binecuvântate ce se revarsă în lume din nemărginita bunătate și iubire a lui Dumnezeu, prin cari ne face fii și moștenitori ai împărăției lui Dumnezeu, cel mai prețios dar al luminosului praznic de astăzi.

De aceea, Vă îndemn iubiților mei, să Vă deschideți larg inimile pentru primirea darurilor mântuitoare ale lui Hristos, ce vi le îmbie prin Sf. Taine cu nemărginita sa iubire de oameni, căci numai cu ajutorul Lui veți putea începe o viață nouă și mai bună, cu mai multă dragoste și frățietate față de toți semenii voștri, care să schimbe din temelii fața lumii. Viața cea nouă, ce o dorim cu toții, trebuie să aibe la temelie ei principiile mântuitoare ale Evangheliei lui Hristos, căci altcum se va prăbuși, ca una zidită pe nisip. Noi, ca popor creștin și cu frica lui Dumnezeu, punându-ne nădejdea și credința în purtarea de grije a lui Dumnezeu, în mijlocul greutăților vieții, privim cu încredere în fața viitorului, căci știm, că dacă „cu noi este Dumnezeu, de cine ne vom teme?”

Pe Hristos Domnul să-l căutați și Lui să Vă încredințați toate gândurile și dorințele Voastre, căci El Vă va asculta și Vă va întinde ajutorul său în mijlocul necazurilor vieții. Nimeni nu s'a îndreptat înzadar către El. Pe El îl vom afla însă nu la colțurile străzilor sau la crâjmă ori în alte locuri și la lucruri nepotrivite, cum facem mulți mai ales în zilele de Dumineci și sărbătoare, ci în casa cea sfântă a Lui, în biserică, care este stâlp și întărire adevărului și portul cel duhovnicesc al sufletelor noastre, căci „mai bine este o zi în cărțile Tale, Doamne, decât mil în casele păcătoșilor” (Ps. 84).

Ea este casa rugăciunii, oază-de lumină și apă vie în deșertul vieții, stâlp de foc și cetate stătătoare pentru credința noastră, mama cea duhovnicească dela naștere până la moarte, care scut și scăpare s'a făcut nouă din neam în neam. Ea este singura corabie în care ne putem mântui și cel ce sare din ea se înneacă în marea păcatelor.

Jubiților mei fii sufletești,

În aceste vremuri, când atâția frați de-ai noștri sunt în lipsuri și necazuri, când atâtea văduve și atâția orfani, bătrâni, neputincioși și bolnavi așteaptă ajutorul nostru frățesc, ca și ei să se poată bucura de darurile Nașterii Domnului, Vă îndemn mai ales pe cei cărora V-a dăruit bunul Dumnezeu sănătate și mai mult belșug în toate ca alți ani, cu cuvintele Sf. Ap. Pavel: „Celor bogați în veacul de acum poruncește-le să nu se trufească, nici să-și puie nădejdea în avuția cea nestătătoare, ci în Dumnezeu cel viu, care ne dă nouă din belșug, spre desfătare și să se îmbogățească întru fapte bune, să fie darnici și milostivi, agonisindu-și temelie bună lorși pentru veacul viitor și să dobândească viață veșnică” (I Tim. 6, 17—18). Făcând așa, dând cu inimă bună ce puteți din puținul vostru, pentru alinarea suferințelor, veți plini legea lui Hristos, care e dragoste și milostenie. Spre a putea face acest lucru va trebui să munciți cu sârguință și să trăiți în cumpătare, ocolind luxul și petrecerile.

Cuc. preoți nu vor pregeta a premerge cu exemplul lor întru ajutorarea celor în nevoi, și împreună cu membrii consiliului și epitropiei parohiale, vor porni o acțiune de asistență socială și ajutorare sistematică în comună, cu conlucrarea.

tuturor organelor din loc. Spre acest scop, pe lângă obolul creștinilor milostivi se va da o sumă cât mai mare din banii bisericii, ce trebuia să fie luată în buget la fondul mililor, premergând preotul cu obolul lui neprecupețit, căci banul trebuie să fie un mijloc de a face fapte bune la vremea sa acolo unde este lipsă.

„Să umblați cu vrednicie după Evanghelia lui Hristos și să aud despre Voi că stați într'un duh și într'o simțire împreună, nevoindu-Vă pentru credința Evangheliei“ (Filip, 2, 27), căci aceasta va fi bucuria și mângăerea Noastră.

„Drept aceea Noi nu încetăm să ne rugăm pentru voi ca să Vă umpleți de cunoștința voei Lui și să umblați cu vrednicie în căile Domnului, zădărnici întru tot lucrul bun. Și întărindu-Vă toate puterile cu tăria mării Lui, toate să le suferiți cu îndelungă răbdare și cu bucurie“ (Colos. 1, 9—11).

„Întărindu-Vă întru credință luați seama să nu Vă fure pe voi cineva cu filosofia și înșelăciunea deșartă, după predania omenească, după stihile lumii și nu după Hristos“ (Colos. 2, 7—8).

Cu aceste părintești îndemnuri Vă urez ca Praznicul Nașterii Domnului, împreună cu cel al Anului nou și al Bobotezei să le petreceți cu sănătate și duhovnicească mulțumire și bucurie în Domnul mulți ani, iar anul ce vine să ne aducă din mila lui Dumnezeu o viață mai bună și cu mai multă dragoste frățescă, și Vă spun tuturor strămoșescul: „*Nașterea lui Hristos să Vă fie de folos*“.

Impărtășindu-Vă arhieresti binecuvântări, am rămas,

Caransebeș, la Sărbătorile Nașterii Domnului din anul 1947

Al vostru al tuturor de tot binele voitor și iubitor părinte sufletesc:

† **VENIAMIN,**
EPISCOP

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bucurie - Mângăere

*Bucurați-vă Creștini
De Crăciunul Domnului.
Noaptea asta nu vă dați
La plăcerea somnului.*

*Ascultați colindele
Dela juni, dela copii
Cari la case ne aduc
Sfânt izvor de bucurii.*

*Iar în ziua darului
Clopotul când va chema,
Luminați de Duhul Sfânt
Să umpleți biserica.*

*Și minunea Nașterii
Întâmplată'n loc sărac
Din altar s'o auziți,
Cum s'a spus din veac în veac.*

*Ingerii lui Dumnezeu,
Au vestit-o la păstori
Ș'împreună au cântat
Până'n revărsat de zori.*

*Bucurați-vă Creștini
De Copilul minunat
Care prin iubirea Lui
Pe săraci l-a mângăiat.*

G. B.

Inchinarea Magilor

Credincioșii de totdeauna au văzut în închinarea Magilor unul din cele mai puternice argumente pentru dovedirea originii divine a Creștinismului. Când filosofi păgâni Fronto de Cirta, Lucian de Samosata, Cels, Crescent, Plotin, Porfiriu și alții, între ei și unii învățați ai Iudeilor, luau în răs pe Creștinii ce se închinau unui Copil „născut dintr'un zădărnici", unui *teslar* care a murit în chip infam pe cruce între doi tâlhari, Apologeții — mulți dintre ei foști filosofi păgâni — au respins cu hotărâre aceste și alte multe acuzații *inventate*, demonstrând cu argumente scoase din Evanghelii, din Istorie și din rațiunea sănătoasă că Iisus Hristos este într'adevăr Fiul lui Dumnezeu cel prezis de profeți, *Logosul* cel vecinic, preaslăvit de marii filosofi ai antichității grecești în fiunte cu *Platon* [429—347 a. Hr.].

Între alte dovezi aduse de Apologeții în sprijinul dumnezeirii lui Iisus a fost și *inchinarea Magilor*, a regilor-filosofi din Răsărit, care alături de păstori, s'au închinat Copilului sfânt din peștera Vitleemului, aducându-i „daruri: *aur, smirnă și tămâie*" [Matei, 2, 11]. Fapta Magilor este mai elocventă decât *mărturisirea* ucenicilor [Mat., 14, 33; 28, 17], a leprosului [Marcu, 1, 40], a lui Iair [Luca, 8, 41], a Hananencei [Matei, 15, 25], a orbului din naștere [Ioan, 9, 38], a Mariei Magdalena și a celeilalte Marie [Matei, 28, 9], a mamei fiilor lui Zevedeu [Matei, 20, 20], a lui Natanail și Toma [Ioan, 1, 48—49; 20, 28], a sutașului [Matei 27, 54] și chiar a Demonilor [Matei, 8, 29; Luca, 4, 34, 41] care au văzut în Hristos pe Fiul lui Dumnezeu și l-au proclamat ca atare în fața oamenilor, după ce mai întâi au fost martori ai minunilor săvârșite de El.

Magii însă nu văd nicio minune, „afară de apariția stelei, care mergea înaintea lor [Matei, 2, 2—9] și le arăta calea spre Ierusalim și Vitleem Interiorul unei peșteri, atmosfera de grajd populat de niște dobitoace, înlemnite și ele de apariția neașteptată a acestei străluciri cerești, la care se adaugă acum strălucirea pământească a Magilor-împărați; condițiile mai mult decât umile în care se naște fiul „teslarului", nu au fost de natură să însuflească Magilor o admirație dusă până la închinare, dacă n'ar fi fost convinși că au în fața lor, sub chipul unui Copil nevinovat, pe însuși Fiul lui Dumnezeu cel *asteptat și dorit* de toată suflarea credincioșilor de pe pământ. Nu i-ar fi adus cele mai scumpe daruri — daruri împărătești — dacă n'ar fi avut convingerea că Copilul din iesle, înfășurat în scutece sărăcicioase, este însuși Împăratul cerului, Împăratul împăraților și Domnul domniilor, coborât pe pământ, spre a ajuta omenirea căzută să se ridice din starea de decadență în care a fost aruncată prin păcat, prin nesocotirea poruncilor Creatorului. Atât de adâncă le-a fost această convingere, încât nici lungimea și nici greutatea drumului și nici viclenia și cursa întinsă de Irod „împăratul" n'au putut să-i împiedece să-și aducă omagiul lor Celui ce a venit să aducă „*pace pe pământ și bună învoire între oameni*" [Luca, 2, 14].

Dar închinarea Magilor are o semnificație și mai înaltă. Prin ei se închină Copilului sfânt însăși *știința și filosofia antică*, intens preocupată de aflarea adevărului, de descifrarea misterelelor divine, de descoperirea căilor ce duc la *cunoașterea* lui Dumnezeu prin mijlocirea ideii de Logos. Nădejdea venirii unui Mântuitor o aflăm nu numai la „poporul ales", la Iudei, ci și la aproape toate popoarele vechi, care, ca și Iudeii — după amestecarea limbilor la Turbul Babel și împrăștierea urmașilor lui Noe pe toată suprafața pământului — au dus cu ele, de sigur într'o formă mult desfigurată, această făgăduință a Protoevangheliei.

Așa de pildă, vechii Parși vedeau acest Mântuitor — făgăduit de Dumnezeu protopărinților noștri după căderea în păcat și înainte de izgonirea din Eden — în zeul *Saoșiant*, născut dintr'o fecioară, care l-a conceput scaldându-se într'un lac, în care se afla sămânța lui *Zartrușta*, reformatorul lor religios. La Egipțeni zeul bun *Horus*, fiul lui Osiris și al Isidei, va învinge pe zeul rău în chip de șarpe *Trifon*, care ca și *Calia* al Indienilor hinduși a cauzat multe nenorociri oamenilor. În cuvintele de mângâiere [aproape identice cu cele dela *Isaia*, 53, 11] adresate de zeul *Hermes* lui *Prometeu* al Grecilor, condamnat să l se sfășie zi de zi inima de către un vultur, se cuprinde deasemenea făgăduiala unui Mântuitor, care „*să ia asupra-și muncile tale și să îndrăznească a se urca în întunerecul tartarului*".

Magilor nu le-au fost străine, de sigur, nici cărțile scribite ale Romanilor care preziceau „venirea Împăratului-mântuitor, trimis din cer, spre a aduce din nou pe pământ vârsta de aur" [I. Mihălcescu]. — precizări referite de *Cicero* la timpul său [106—43 î. Hr.] și atribuite de poetul *Virgiliu* [70—19 a. Hr.] Împăratului *Octavian August* [30 î. Hr.—14 d. Hr.], fapt care dovedește că lampadoforii spiritualității latine au ajuns, în viziunea lor poetică, să determine, cu o precizie aproape matematică, până și timpul nașterii Împăratului-mântuitor. Istoricul roman *Tacitus* [† 120] și *Suetoniu* [† 141 d. Hr.] ajung să precizeze, „ca și profeții Vechiului Testament, [David, Isaia, Ieremia, Iezechiel, Miheea, Daniil, Agheu, Maleachi] până și locul și timpul apariției acestui Împărat, pe care îl întâmpină în Vitleem cei trei Magi.

În timp ce religiile vechilor Perși, Indieni, Mexicani, Egipțeni, Greci și Romani pregăteau, ca și cel din urmă profet al V. T., Sf. Ioan Botezătorul, inimile pentru primirea *demnă* a Împăratului ceresc, — filosofia greacă, stoică și platoniană, a străfulgerat cu scânteia Logosului mințile învățaților, filosofilor și poezilor antichității, pentru ca ei, la „plinirea vremii" să poată vedea și recunoaște, în Cel născut în peșteră, pe Cuvântul, „*Lumina cea adevărată, care venind în lume, luminează pe tot omul*" [Ioan, 1, 9].

Însușindu-și teoria Logosului, Sf. *Iustin Martirul și Filosoful* [† 165] a fost atât de convins că Logosul divin, numit de filosofii greci *Αβυσσος ονειρημανής*, a fost împărțit, în chip sporadic, tuturor oamenilor și în măsură mai mare

filosofilor și celor ce au afirmat în viața și scrierile lor în chip mai luminos Adevărul, încât el consideră creștini pe Socrate [care, personif când Logosul, îi dă numele de „învățător universal”] Heraclit, Platon; pe Avraam, Anania, Azaria, Misail, pe Ilie și pe toți cei ce și-au pus mintea, rațiunea, înțelepciunea în slujba Adevărului, a Logosului, care s'a arătat în toată deplinătatea în Hristos, acum 1947.

Ca și Magii, ca și Dreptul Simeon, ca și Sf. Iustin și ca toți sfinții și martirii Bisericii, și noi suntem convinși că Cel pe care Irod a voit să-l ascundă dinaintea ochilor Magilor și L-a urmărit cu cruzime neînchipuită a fost „pus spre căderea și scutarea multora în Israel și spre semn de contrazicere, ca să descopere cugetele multor inimi” [Luca, 2, 34]. Logosul, rațiunea lui Dumnezeu întrupată a adus într'adevăr *căderea* lui Lucifer, căpetenia îngerilor-diavoli, a lui Irod, Pilat, Iuda, a Fariseilor fătarnici, a Impăraților persecutori, a lui Iulian Apostatul, iar în zilele noastre a adus căderea celor care, prin odiosul și revoltător de nedreptul dictat dela Viena, din 1940, ne-au frânt în două Ardealul nostru scump; Logosul a adus căderea Zeițător lumii greco-romane și, odată cu acestea, a spulberat orânduielele lumii vechi, a desființat sclavajul, robia și castele, și a eliminat nedreptățile sociale; iar *scutare* a adus lui Adam celui nou, păstorilor, pescarilor-apostoli, săracului Lazăr, marilor convertiți între ei Maria Magdalena, tâlharului, sutașului, săracilor, orfanilor, văduvelor și tuturor celor „ce au iubit arătarea Lui”.

Că lumea și-a schimbat fața și și-a înnoit inima și mintea [Efes., 4, 23], primind învățătura Celui născut în peșteră — schimbare pe care n'a putut-o opera în viața suteor de milioane de Indieni și Chinezi religia lui Confucius sau Budha, redusă mai mult la precepte și sentințe morale —, o dovedește Istoria universală, o atestă viața nouă, dreptatea nouă, ideile de libertate, egalitate și frățietate, care au putut triumfa în lume *numai* prin întruparea Logosului a Adevărului divin, care dealungul veacurilor a călăuzit spre lumină, pașii și mintea oamenilor. Că între concepția de viață a lumii creștine și între cea a lumii rămasă încă în „latura și umbra morții” [Matei, 4, 16] păgânismului este o reală și fundamentală deosebire, și că reformele radicale efectuate, pe toate terenele de viață religioasă-morală, națională, socială, politică și economică, sub influența binefăcătoare a învățăturii Celui ce acum 1947 ani s'a născut în peștera din Vitleem, nu au putut străbate dincolo de cortina de fier, ridicată de parsism, brahmanism, budism, taoism, confucianism, sintoism, mahomedanism la cele peste un miliard și trei sute milioane de suflete din India, China, Mongolia, Japonia, Țările arabe, etc., o dovedește de pildă atitudinea Indienilor față de femeie și mai ales față de văduve, ca să ne referim numai la una din aspectele concepției de viață „barbară” ale celor cărora încă nu le-a răsărit Soarele dreptății.

În India, la căsătorie, oficiată în palatele Brahmanilor, și azi se citesc, de preoți, mirilor următoarele articole din lege: „Bărbatul e Dumnezeuul femeii; oricât de bătrân, urât, sau răută-

cios ar fi sau ar deveni, femeia trebuie să-l iubească; dorințele ei să fie la fel cu ale lui, răzând el să rădă și ea; plângând el să plângă și ea; vorbind el să vorbească și ea”. Cineva, care a vizitat anii trecuți India, scrie că fetele sunt logodite din leagăn și că nașterea unei fete este considerată pentru familie nu numai ca o povară, ci de-a dreptul ca o nenorocire. „Dela vârsta de 12, 10 sau chiar 8 ani, se căsătoresc; femeile hinduse duc o viață de sclave, muncind din zor și fără a avea drepturi, ci numai datorii”. Cea mai mare nenorocire se abate însă asupra văduvelor, care, din cauza persecuțiilor și disprețului primit din partea membrilor familiei mortului, adesea se aruncă pe rugul care incinerază trupul soțului mort, spre a scăpa astfel odată cu el de chinurile vieții. Mila față de văduvă este interzisă.

Singura salvare pentru văduvele tinere și frumoase este să devină *baiadere* adică dansatoare la templele „sfinte”. Altcerea o fac preoți brahmani, singurii în drept să decidă dacă cutare văduvă este aptă sau nu a deveni baiaderă [dela cuv. port. *baldeiras*=dansatoare]. „Cea aleasă a deveni baiaderă e dată în primirea îngrijitoarei pagodei, îmbăiată în lacul ritual, îmbrăcată frumos și împodobită cu bijuterii. Marele preot o inițiază în secretele profesunii sale, după ce i-a pus cu un fier roșu sigilul templului. Ea învață să scrie, să citească, să cânte și mai ales să danseze. Toată arta ei se îndreaptă spre unicul scop de a seduce pe cei în fața cărora dansează; profesiunea ei este să placă; să placă mai întâi preoților, posesorii ei de crept, și apoi publicului, căruia-i va vinde favorurile în profitul templului și al preoților, cu care va împărți beneficiile. Ea dansează în fața idolului pe jumătate goală. Ea dansează în fața publicului din templu căruia trebuie să-i placă”, scrie același vizitator român. [„India. Căsătoria și viața femeilor hinduse”].

Orgiile, pe care lumea creștină le condamnă — deși e încă se tolerează în anumite localuri de noapte ale lumii „civilizate” — la Indieni au loc chiar în templu, și sunt privite ca acte de sfințenie și înălțare „spirituală”. Mântuitorul nostru a luat biciul și a încins cu el pe cei ce au îndrăznit să facă comerț în curtea templului [Luca, 19, 45]. Ce-ar face El oare cu Indienii care transformă în local de pierzare și „peșteră de tâlhari” Biserica Sa cea sfântă? Ce prăpăstie între legea Brahmanilor și Evanghelia. Copilului sfânt, care a trasat în mod definitiv calea ce duce la *scutare*, la înălțare! În timp ce acolo domină „omul firesc”, care „nu primește cele ale Duhului lui Dumnezeu”, căci sunt pentru el nebunie și nu le poate înțelege” [I Cor., 2, 14], în peștera din Vitleem Copilul sfânt pune bazele *omului nou*, omului duhovnicesc, care consideră nu numai sufletul ci și trupul „templul lui Dumnezeu” [I Cor., 3, 16], pe care nimeni nici chiar brahmanii nu ar trebui să-l profaneze. Ce pot oare răspunde unii ca aceștia la întrebările evanghelice: „Tu cel care zici să nu preacurvească, preacurvești? Tu cel care urăști idolii, furi cele sfinte? Tu cel care te lauzi cu legea, necinstești pe Dumnezeu prin călcarea legii?” [Rom., 2, 22—23].

În țările în care încă domnesc castele privilegiate, situația păturei de jos, a „pariei“, care formează grosul populației, este și mai dezolantă și mai dezastruoasă. Ea nu se deosebește cu nimic de cea a sclavilor din epoca greco-romană. Și când ne gândim că în această situație degradantă se găesc și înjesc și azi șute de milioane de oameni, lipsiți de cele mai elementare drepturi așa-zise ale omului! Aceștia zac și la propriu și la figurat „în laturea și în umbra morții“. Numai lumina Evangheliei ar putea să-i ridice și să-i readucă la viață. Singur Creștinismul poate dărâma peretele cel din mijloc [Efes., 2, 14], căci el cel dintâi a proclamat pe toți oamenii „fiii aceluiași Tată“, în fața căruia nu există nici Elin, nici Iudeu, nici „barbar“ [Colos., 3, 11]. Caracterul divin al creștinismului, creator de *lume nouă* cu atmosferă de pace, dragoste, armonie și dreptate socială, îl recunosc toți urmașii Magilor, marii învățați ai lumii, inspirați de același Logos, care s'a întrupat în sânul Prea Curatei Fecioare Maria, ea însăși simbol al nevinovăției, al curățeniei, virtuții, templu al Duhului sfânt.

Filosoful și istoricul francez *H. Tuine* [1828—1899] se exprimă astfel despre rostul creștinismului și despre binefacerile revărsate asupra lumii prin Evanghelie: „Numai creștinismul a adus în lume șiala, blândețea, cinstea, buna credință și dreptatea. Nici filosofia, nici cultura artistică și literară, nici un cod de legi, nici o administrație, nici un guvern nu este în stare să înlocuiască creștinismul. Sub învelișul său ortodox, catolic sau protestant, creștinismul este încă și azi, pentru șute de milioane de ființe omenești, aripile neapărat trebuincioase, pentru a ridica pe om deasupra lui însuși, deasupra vieții târâtoare și a orizonturilor mărginite, pentru a-l conduce prin răbdare, resemnare și speranță, dincolo de înfrânare, nevinovăție, de bunătate, până la jertfirea de sine... Vechea Evanghelie este încă și astăzi cel mai bun ajutor al simțului, care face cu putință viețuirea împreună a oamenilor“.

Dacă în India și după aproape 2000 de ani dela răsăritul Soarelui dreptății „paria“ geme încă în sclăvia castelor privilegiate, femeia este încă robită și asuprită, destrăul declarat virtute, orgiile și dansurile lascive introduse până și în templele „sfinte“ și patronate de preoții brahmani; — dacă lumea păgână și creștină deoptrivă se urăște și se războiește încă, de vină este acel duh vrăjmaș, duh rău, al negațiunii, „stăpânitorul acestei lumi“ [Ioan 14, 30; I Ioan, 5, 19] „protivnicul, care se înalță mai presus de tot ce se numește Dumnezeu“ [II Tes., 2, 4] și care a înarmat mâna lui Irod și a încălecat gândul lui Iuda, împiedecând și întârziind astfel realizarea integrală și rapidă, la toți fiii lui Dumnezeu din cele patru unghiuri ale globului, a sublimelor postulate ale Evangheliei, care ca un far gigantic a luminat și va lumina calea tuturor celor ce călătoresc pe valurile înviforate ale acestei vieți efemere. „Impotriva tuturor acelor care o combat sau o prigonesc — scrie marele publicist și om politic francez *Montalambert* [1810—1870] — Biserica păstrează, dealungul veacurilor o biruință și o răzbuinare sigură: răz-

bunarea sa e de a se ruga pentru ei, iar biruința e de a le supraviețui totdeauna“.

Convinși, că și marele compozitor austriac *Schubert* [1797—1828], că „credința este organul prin care respirăm parfumul veșniciei, chiar aici pe pământ, în viața trecătoare a trupului, și prin care ne împărtășim de gustarea bucuriei nesfârșite“ — să înălțăm, ca și Magii, ochii spre cer și, lăsându-ne călăuziți ca și ei de steaua luminoasă a adevăratilor evanghelice, să ne plecăm smeriți genunchii alături de păstori, aducând omagiul nostru suprem, „inima curată și smerită“, Celui ce astăzi s'a născut pentru a mântui omenirea din „robia patimii“ și a instaura pacea și bună învoirea între oameni.

Prot. Dr. Gh. Cotoșman

Magii dela răsărit

Cetim în sf. Evanghelie dela Matei (2, 1-2) „După ce s'a născut Iisus în Vitelemul din Iudaea, în zilele împăratului Irod, iată că au venit niște magi dela răsărit, la Ierusalim“.

Cei trei magi dela răsărit, care au căutat și au găsit pe Iisus, căruia i s'au închinat, aducându-i, aur, smirnă și tămâie, sunt subiectul multor obiceiuri și colinde creștine, în toate limbile și în toate țările pe unde a pătruns Evanghelia lui Iisus.

Cel dintâi care a stabilit numărul de trei al magilor, este sf. *Origen* († 254).

Din veacul al VII-lea începând s'a iscat o contraversă aprigă, asupra numărului, calității și originii magilor.

Despre magi s'au spus multe. Astfel, că ei ar fi venit din Media, nu din Persia, sau chiar din diferite țări din răsărit, de ex. din Arabia sau Babilonia, fără să știe unul de altul, ci s'au întâlnit incidental la Ierusalim, fiind conduși de o stea strălucitoare.

Alții spun, că magii erau din neamul astrologului *Balaam* din Persia, se ocupau cu știința cercetării astrelor, dar cunoșteau temeinic și profețiile din Testamentul Vechiu, cu privire la nașterea lui Mesia.

Așadar ei cunoșteau — dacă aceștia erau magi — și profeția lui *Balaam*: (Numeri 24, 17): „*Il văd, dar nu acum; Il privesc, dar nu de aproape; O stea răsare din Iacob, un toiag de cârmuire se ridică din Israel*“.

În literatură despre magi, deasemeni, numele lor sunt diferite; într'un manuscris din veacul al VIII (conf. Paul de Aleppa) se spune numele lor, că ar fi: Melchior, Gaspar și Baltazar. Grecii îi numesc: Appellius, Amerius și Damascus; iar evreii în tradiția lor le spun: Melchior, Gataspa și Bitisareta.

Greutatea precizării atât a numărului, originii și numelui magilor, provine din faptul că sf. ev. Matei, nu arată decât că: „...niște magi dela răsărit, au venit la Ierusalim“, iar celelalte trei evanghelii, nu amintesc nimic despre ei.

De aceea s'a ajuns la presupuneri, că ar fi trei, șase sau, doisprezece magi, fără a se preciza

— după cercetările științei raționaliste — care ar fi numele cel adevărat al lor.

Numărul lor de trei, însă a putut fi precizat cu ușurință, după numărul darurilor de trei: *aur, smirnă și tămâie*, darurile care cuprind caracteristicile simbolice, ale celor trei oficii care le împlinesc Mântuitorul: *de împărat, de învățător și de preot*.

Dar dacă magii erau păgâni, de unde aveau cunoștința profeției despre Mesia?

Dela ludeii răspândiți pretutindeni în orient, cu prilejul captivităților, în care timp ei căutau să-și împrăștie ideile lor mesianice, idei care îi susțineau în cele mai grele vremuri de robie și care le dau tăria să suporte cu credința și speranța vremurilor mai bune, greutatea robiei asupritoare.

Personal, am trăit câteva zile, în Martie 1944, în apropierea fâmoaselor lagăre de concentrare, de lângă Vapniarka și Moghilev și am rămas profund impresionat, cu câtă tărie mărturiseau evreii credința în Iehova și Mesia, în sec. XX, ca pe vremea captivității babilonice, și mi-am dat seama de măreția și adâncimea psalmistului David, când cânta: „Cine e Dumnezeu mare, ca Dumnezeul nostru...”

Așadar magii, au putut cunoaște aceste profeții în sensul arătat și de aceea, la ivirea stelei celei neobșnuite, s'au hotărât să meargă și să se încredințeze despre nașterea noului Împărat Mesia și în drumul lor lung și anevoios văd lucrul cel minunat, că steaua merge înaintea lor, că îi călăuzește, zile îndelungate prin deșertul fără orizont, până ce ajunge la Ierusalim și la Vitteem, ascunzându-se, cât au poposit în palatul regal al lui Irod.

Despre steaua minunată scrie Kepler, verificat de cei trei mari astrologi cunoscuți (Ideler, Schubert, Pfaffer) că în anul 747 sau 748 al Romei, au avut loc cele mai strălucitoare fenomene stelare din câte s'au cunoscut vreodată. În anul 748, aproape toate planetele se apropiară, prin Decembrie, în partea de sud a pământului cunoscut, se întâlniră, formând un singur corp, compus din șapte corpuri luminoase, de o strălucire atât de extraordinar de puternică, încât luminau chiar în miez de zi. (conf. E. Bougaud: *Is Hr. pag. 83—84*).

De aici eruditul teolog citat, presupune, că magii, au sosit la Vitteem, nu la 6 Ianuarie 748, ci la 6 Ianuarie 749 și s'au închinat lui Iisus.

Dacă este așa, magii au putut verifica profețiile mesianice, din altă întâmplare tragică după Ieremia 31, 15: „...un șipăt se aude la Roma, plângeri și lacrimi amare; Rahela își plânge copiii...” când sinistrul Irod, poruncește măcelul pruncilor sub doi ani, că prin aceasta ucigând pe Mesia cel proorocit, să-și asigure domnia șubredă.

* * *

Tradiția sf. biserici, confruntată cu știința, se adevărește a fi urmat calea dreaptă în cursul veacurilor, despre cei trei magi dela răsărit ori cât de contraversate erau *presunerile* despre ei.

Așa de mult s'a adâncit, adevărul celor trei magi în poporul nostru, încât și copiii le cunosc numărul, numele și înțelesul călătoriei lor, iar fru-

museța colindelor la Nașterea Domnului, „cu steaua călătorind” le aduce bucurii neuitate.

Datoria noastră acum, nu este a cerceta cine, câți și de ce neam și de unde au venit magii, ci să mergem ca și ei, să căutăm pe Iisus, dar nu la Vitteem, ci în sf. noastră Biserică și în Evanghelia lăsată de El și găsindu-L să ne închinăm Lui, aducându-l daruri: credința noastră, dragostea noastră și faptele bune, potrivite învățaturii ce ne-a lăsat.

Pr. Tr. Constantin

Spiritualitatea colindelor

„Afară ninge liniștit și'n casă arde focul,
Iar noi pe lângă mama stând, de mult uitărăm jocul”.

Visul copilăriei noastre, se profilează viu și măreț în ajunul Crăciunului. Nostalgia copilăriei, ne provoacă reflexie și meditație, în nădejdea venirii lui Moș Crăciun.

În satul copilăriei mele, în ajunul Crăciunului era liniște și voe bună, era cântec și vrajă, era bucurie și voe bună!

Prin jocul fulgilor de zăpadă și în liniștea nopții sfinte, micuții colindători, răzbeau prin troene până la fereastra caselor și cu glasuri angelice pline de duioșie și armonie, vesteau Nașterea lui Iisus. Aduceau vestea cea bună, a împlinirii și a mântuirii; a salvării și a împăcării.

Colinda de Crăciun e rugăciune și imn de slavă. E rugăciune românească și imn creștin. Este expresia dragostei ce se coboară de sus și cristalizarea bucuriei de jos, ce se vede împlinită în legitimele ei năzuințe și așteptări.

Colinda, e cartea de vizită a unui neam plin de omenie și bunătate. „Colinzile sunt cântece populare zidite pe temelii religioase în care se cuprind ca într'un codex moral toate problemele mântuirii noastre ca români și creștini”. În ele se cuprind legea străbună și spiritualitatea datinei românești. Prin ele se vedește taina mântuirii și semnificația permanenței naționale.

Colinda, în istoria noastră, înseamnă închinarea și prinosul recunoștinței, pe care comunitatea poporului o aduce Cerului, cu prilejul Nașterii Domnului. Fie prin conținutul său religios și moral; fie prin melodia sa lină și plină de farmec, colinda e o continuare a rugăciunii și a vieții liturgice. Este o exprimare prin muzică și poezie a divinului ce se coboară și o expresie a înfrățirii și solidarității spirituale. Deaceia, colindătorii, reprezintă cetele de îngeri, ce vesteau împlinirea vremii.

O! Ce veste minunată
Lângă Vitteem s'arată
Astăzi s'a născut
Cel fără de'nceput
Cum au spus proorocii.

Colinda această prin melodia și conținutul ei, redă în forme artistice, cel mai impunător eveniment al istoriei.

Copilul Iisus și Maica Sa, constituie motivul dominant al inspirației în colindă, la care se adaugă atât cosmismul creștin, cât și cadrul istoric al acestui eveniment revelatoriu.

Bibliicismul în colindă este redat prin imagini, metafore și comparații pline de largă rezonanță etică.

Pe lângă această caracteristică, cadrul magnific al poeziei de Crăciun, se lărgeste prin prezența ciobanilor păstori și a magilor închinători.

*Trei păstori se întâlniră
Și așa se sfătuiră
Haideti fraților să mergem
Floricele să culegem...
Și să facem o cunună
S'o împletim cu voe bună
Și s'o ducem lui Hristos.*

Neamul nostru, de păstori și de plugari așa s'a rugat și și-a manifestat credința în divinitatea pruncului Iisus! Cu drept cuvânt se poate spune că neamul nostru a fost mereu în rugăciune și colindă.

Umblatul cu colinda, e datină din străbuni și face parte integrantă din tradiția și ființa noastră etnică.

Colinda e năzuință de eliberare și împăcare a omenirii. E miros de tămâie și busuioc! E simfonia iubirii și a milei. E expresia fraternității și a jertfei pentru ideal și perfecțiune. În colindă, se vede calvarul neamului împletit cu tragedia crucii biruitoare, pentru salvarea omului și împăcarea neamurilor. E cântarea păcii și imnul înfrățirii universale. E biruință asupra egoismului și a violenței, spre a se instaura în lume duhul altruismului și cetatea dreptății eliberatoare.

*Vineri pe la doisprezece
Clopotele le trăgeau
Pe Hristos îl răstigneau
Pe cruce de brad l-au pus
Cu sulita L-au străpuns
Sângele vale curgea
Viță de vie creștea
Și strugurii se cocca...*

Iar în continuare, cu accente profetice se vede chemarea la pocăință și convertire, la renașterea și îndreptare:

*Veniți toți cei din Adam
Și cu fiii lui Avraam
Ca să colindăm cu jale
Toți, pe-a lui Adam greșală
Că Adam dac' a greșit
Domnul din raiu l-a gonit...*

Iată conștiința culpabilității și a ispășirii în suferință — în afara de har — cât și nădejdea de peste veac a împăcării, a reabilitării și a reintegrării în comuniunea de libertate și sfântenie a pelerinului înamorat de cer și har.

Colinda fiind vestea mântuirii, colindătorii sunt crainicii și mandatarii cerului, spre a trezi și chema pe om la mântuire și salvare, la idealul păcii și al convertirii religioase și morale. Deaceia se adresează gazdei:

*Ia te scoală ici Domn bun,
Dă-i Domnului Doamne,
Și fă focul mare, mare,
Și aprinde-o lumânare
Și-o lipește între icoane,
Între icoane, între obloane,
Tiude masa'n toată casa,
Peste masă grâu revarsă...
Și nouă ne-ți dărui
Golăcel de grâu curat
Plata pentru colindat.*

Colindele sunt patrimoniul și tezaurul vieții românești și redau stilul vieții creștine, iar păstrarea și cultivarea lor e obligație și poruncă istorică pentru posteritate.

Colinda are și un aspect social, adică al solidarizării conștiințelor și al înfrățirii claselor sociale prin iertare, bunăvoință și pace. În colindă, găsim firea neamului nostru blândă și blajină, ospitalieră și plină de omenie. Iisusul nostru românesc este:

*Pruuc mitilel infășețel
În scutec de bumbăcel.
Dumnezeu adevărat
Soare'n raze luminat.*

Iisus se naște în fiecare an și deaceia în colindă accentul cade pe „astăzi”:

*„Astăzi s'a născut Hristos,
Mesia chip luminos”.*

Și mai ales în concepția poporului nostru, Hristos se naște chiar pe meleagurile țării noastre.

*„Pe dealul cel mare, Mitilel și'nfășețel
Pe dealul din zare, Răde Domnul sfânt
Iată că răsare [de El
Ca un mândru soare Că e Fiul Cerului
Domnul cel frumos Stăpânul pământului
Iisus Hristos.” Iertarea păcatului...*

„Lăsând la o parte valoarea estetică a colindelor, ele sunt caracteristice, fiindcă dovedesc o adâncă pătrundere a evangheliei în viața neamului carpatic: colinde pentru păstori, colinde pentru plugari, colinde pentru fiacă și fete mari, pentru bătrâni, pentru boeri și pentru ostași... pentru toți și pentru toate. Un creștinism mai umanizat, cu greu îmi pot închipui, deși cunosc din proprie-intuiție obiceiurile Crăciunului și la alte popoare.

Am putea spune că datinele românești la Nașterea Domnului (de care se leagă și un mic început de dramatizare biblică: Vicleimul, Irozii, umblarea cu steaua, etc) precum și amintirea despre păcatul lui Adam și alungarea din raiu... toate acestea constituiesc, împreună cu riturile dela botez și Bobotează o serie întreagă de „valori” în marea socoteală a poporului român cu eternitatea [S. Mehedenți, O mărturisire despre creștinism pag 204 în Prinos I. Prea Sf. Patriarh Nicodim Buc. 1946]

Deaceia colindele noastre pe lângă nota creștină și cea națională, prin spiritualitatea lor, ne-au menținut unitatea națională și trăirea verticală a vieții creștine.

Prof. I. Bulea

Sărbătoarea Nașterii Domnului

(credinți — obiceiuri — datini)

S'a născut în peștera betleemică Fiul Zădărnului, ca să izbăvească umanitatea de păcatul ancestral. A fost aleasă de Iraceștila înțelepciune divină modalitatea născuții concrete a copilului Iisus, ca fiind forma naturală cea mai accesibilă și mai adecvată înțelegării limitate a creaturii raționale și terestre a lui Dumnezeu. Făcătorul a toate se îndură de făptura neascultătoare și-i trimite când se împlinește timpul, pe divinul său Fiu, să se nască în mod supranatural și miraculos din femeie preacurată, să aducă mântuirea creștină, să se restaureze și să normalizeze raporturile filiale și paterne dintre Tatăl cel de Sus și fiii săi pământești. Se coboară Isăvitul Hristos din spiritualitatea transcendentă, din lumea eternului, a absolutului, a perfecțiunii supreme și a armoniei desăvârșite, în domeniul relativului, al vizibilității, al realității cosmice și în mijlocul creaturii umane.

Celebrăm după orânduiri calendaristică ziua aniversară a nașterii pruncului isăvitor, care coincide cu începutul mântuirii și al renașterii spirituale creștine.

Zi de bucurie și de mântuire!

Ca să comemorăm în mod autentic această sfântă sărbătoare creștină, trebuie să înțelegem sensul spiritualist, dogmatic al ei. Pentru mulți dintre noi, ziua sfintei nașteri nu e decât o ocazie de petreceri, de fătări materiale, de îndestulări egoiste și satisfacții personale.

Identitatea de origine creștină, comunitatea de fi ai Tatălui Celui Pe-înalt și imperatiunile mesianice ne obligă să ieșim din sfera exageratelor preocupări individuale, egocentrice, în mijlocul fraților noștri trudți, flămânzi, nevoiași, lipsiți și orfani. Acela care s'a născut în cadrul celei mai sublimе modestii în sărăcie și neegalată umilință, Hristos Domnul, care în timpul viețuirii sale mesianice a fost prietenul săracilor, binefăcătorul și ocrotitorul celor din nevoi, ne pilduește în mod pregnant practicarea eternelor sale virtuți care formează temelia ideologiei universale ale creștinismului.

Sensul spiritualist a conceperii celei mai presus de fire a pruncului Iisus a dat naștere la diferite popoare creștine la datini și obiceiuri înfeodate de această sărbătoare. Ele variază dela popor la popor.

Originea sărbătorilor Crăciunului

Mulți dintre cetitorii creștini văzând acest subtitlu își vor pune următoarea întrebare legitimă: ce origine? Sărbătorile Crăciunului se prănuiesc dela Nașterea lui Hristos de toată lumea creștină.

Răspund: așa ar fi trebuit, dar n'a fost tot mai așa, ci începutul s'a făcut mult mai târziu. Sfinții Apostoli și în special cei patru evangheliști nu pomenesc nicăeri ziua și luna când s'a născut Mântuitorul, ci numai locul și împrejurările în care s'a născut El, iar primii creștini n'au serbat ziua Nașterii Domnului.

După scriitorul Adolph Bitterl, această sărbătoare a fost orânduită pentru prima dată la anul 139 de sfântul Teoflor urmașul papei Sixt I și vreme de aproape două secole ea nu s'a ținut la o anumită dată, cu toate că de cele mai multe ori a fost sărbătorită în luna Mai. Pe la mijlocul veacului al III-lea s'a stabilit, după calcule, data de 6 Iunie. Episcopul Cleonit din Alexandria susținea că Iisus s'a născut la 19 Aprilie, iar alți episcopi creștini la 28 Martie sau 29 Mai. De abia la anul 354, papa de atunci cu ajutorul unui consiliu de învățați teologi au hotărât ziua Nașterii Domnului la 25 Decembrie, netrecând totuși, această zi printre sărbătorile principale religioase. La început, serbarea se făcea în cadrul bisericii și se celebra în noaptea de 24 spre 25 Decembrie, în temple și biserici frumos luminate, în care un șir de preoți întâpea pe credincioși într-o atmosferă de cântări și recitări sfinte, împărtășind ceasul cuceritorului evlavie.

Biserica răsăriteană creștină a adoptat și ea ziua de 25 Decembrie, dar abia în anul 376, după cum reiese dintr-o omilie a sfântului Ioan Hrisostom, din anul 386.

În veacul al VI-lea „Nașterea Domnului” se celebra oficial de toată creștinătatea, dar mult diferențiată de cea din ziua de astăzi, fiindcă data fixată corespundea unei foarte importante serbări păgâne cu „caracter religios”, laic, în onoarea zeului *Sol invictus* în această zi, Romanii celebrau nașterea Soarelui erou și neînvins.

Sf. Ambrozie scrie în această privință următoarele: „Cum să ne mirăm că lumina crește în această zi (24 Decembrie), când un nou soare al dreptății a strălucit în lume când lumina splendidă a Adevărului a lumina pământul”.

Într-un anumit sens mulțimea are dreptate să numească ziua Nașterii Mântuitorului, ziua nașterii Soarelui nou.

Revendicăm deci bucuria această interpretare, deoarece în momentul când Mântuitorul s'a născut a mînt și aurora mântuirii pentru omenire, tot atunci când reînvia strălucirea soarelui.

În ziua serbării Soarelui cel nou (*Sol invictus*) se organizau petreceri și cântări ocazionale. Când s'a substituit această serbare cu aceea a Nașterii lui Iisus, au continuat să se organizeze petreceri în această zi de bucurie generală, însoțite de urări și cântece.

Prin secolul al XI-lea, sărbătoarea Nașterii Domnului, pe lângă slujba religioasă și cele cunoscute, a mai căpătat un scenariu teatral din care nu lipseau ieslea, copilul Iisus, Maica Domnului, Iosif, magii, în marile catedrale din Apus, prin galeriile de sus, se aflau corurile de copii închipuind celele îngerești care cântau cântece de bucurie și laudă noului născut.

Aceste reprezentări teatrale care înlăturau o parte din spiritualitatea religiei și a bisericii, degenerând cu timpul și devenind din ce în ce mai vulgare au fost scoase din Biserică în secolul al XVI-lea. Obiceiul care durase aproape 500 de ani, n'a putut dispărea cu totul, ci s'a perpetuat cu modificări după țări și neamuri, în tradițiile

populare. În datinile Crăciunului la toate popoarele, se găsește urme ale multor sărbători păgâne, care s'au păstrat de aceia cari, păgân fiind la început, s'au convertit la creștinism. Popoarele romanice: italienii, francezii, românii, spaniolii etc., au împrumutat fondul păgân dela Romani, iar aceștia la rândul lor, îl împrumutaseră dela popoarele orientale și în special dela Perși. Printre tradițiile păstrate amintesc: rugul de Crăciun, nucile (simbol al abundenței și fecundității) colindele și buturuga „cără e arsă în ajunul Crăciunului și cărăia toți ai casei îi exprimă câte o dorință și a cărăi cărbuni sunt păstrați cu gândul că vor apăra casa de foc și trăsnete, fântâna de întinare și talismanele de boli. Printre obiceiuri străvechi, englezii au în plus mura de vâsc. Vremea când popoarele creștine sărbătoresc Crăciunul, corespundea la Romani cu saturnaliile, cele mai mărețe sărbători ale lor întâmpinate de ei cu următoarele strigăte de bucurie: *Do Saturnalia! Bona Saturnalia!* În vremea acestor serbări date în cinstea dreptății și egalității ce stăpâneau pământul, iar Saturn adusesse vârsta de aur printre oameni, tot norodul se considera deopotrivă și chiar sclavii aveau dreptul să îmbrace toga și să participe la mesele și bucuriile stăpânilor lor, stând cu ei la masă.

Creștinismul a transformat această sărbătoare a *Saturnaliilor* într-una și mai minunată; *Natalis Christi*, adică Crăciunul, cu care prilej Fiul lui Dumnezeu adusesse dreptatea și mântuirea pe pământ a întregului nat și proletariat.

Astfel în **Italia** și în special în Neapole, cu câteva zeci de ani în urmă, cu ocazia sfintelor sărbători ale Crăciunului, vechile tradiții erau în mare trecere. Țăranii din împrejurimi își părăseau ogoarele și munții, spre a veni la oraș unde cântau din casă în casă străvechile lor melodii.

Zampaguarii, adică păstorii, cu pălăriile lor ascuțite pe vârful capului, cu părul în plete până la umeri, cu cojoc de oaie și opinci în picioare, coborau din munții din apropiere și cântau minunat din fluer și cimpoi, iar fantoma groasă — *Belauo* — era sperietoarea copiilor chiar atunci când ea se iveau la ferestre, încărcată cu tot felul de daruri. În diferite provincii ale *Italiei* obiceiul este ca într'un leagăn așezat în mijlocul unei camere să se așeze o frumoasă păpușă, care reprezintă pe copilul Iisus, iar cei mai pricepuți maestri în lucratul și aranjatul acestei păpuși au fost napolitanii. În jurul leagănelor cu păpuși se cântă din gure și din fluere; se bea și se mănâncă, cu un cuvânt petrece întreaga familie dela stăpân la slugă, iar un proverb sicilian spune: „*festan chiesa, festan cucina*” adică: sărbătoare în biserică, sărbătoare în bucătărie.

În **Sicilia** sărbătoarea Crăciunului se anunță prin cântece din cimpoi, iar pe străzile orașelor și satelor, noaptea, sicilienii, cântă melancolicele lor romanțe. „În noaptea Crăciunului stujba religioasă se face afară într-o mare de lumânări”. După încheierea slujbei, tinerii se întind la un joc iar fetele împart cu dărnicie cozonaci cu smochini.

La **Veneția**, în ajunul Crăciunului, la miezul nopții, și fac descântece și se pronunță tot

felul de cuvinte magice, despre care se crede că au puterea de a vindeca copiii bolnavi.

În **Anglia** sărbătorile Crăciunului capătă o însemnătate excepțională și decurg într'un fast neobișnuit în alte țări. „Crăciunul este pentru englezi o mare zi de reculegere și înălțare sufletească, oriunde s'ar găsi; supraveghind un far, pe îndepărtatul ocean, în tren sau pe vapor, acasă sau în coloniile îndepărtate, oriunde îl serbează cu evlavie: a meery Christuas”.

În vremurile normale era obiceiul ca regele și regina Angliei cu întreaga familie să-și petreacă Crăciunul la castelul din *Saudringham*, iar populația acestei mici localități era foarte mândră de această cinste, fiindcă regele dădea mâna cu toți bărbații, iar regina cu toate femeile. Când se făcea împărțirea darurilor din pomul de Crăciun, în afară de familia regală, funcționarii și servitorii palatului, luau parte toți țăranii din sat și fiecare primea câte un cadou, dinainte pregătit.

În **Germania**, sărbătorile Crăciunului și adevărata lor bucurie, începeau dela Sf. Nicolae și durau până la Bobotează, adică o lună întreagă. În ajunul Sf. Nicolae, copiii își curăță ghetele și pantofii, punându-i la uși și ferestre pentruca Sfântul Nicolae să aibă unde să pună darurile pentru cei cuminți; pentru cei neascultători Sf. Nicolae lasă câte o nuia (acest obicei este în uz la Românii din Ardeal și Banat).

Și tot în ziua de Sf. Nicolae cortegii blice înființate ad-hoc dau spectacole pe la casele creștinilor mai înstăriți, primind daruri. La 12 Decembrie, în ziua Sfintei Lucia — Sărbătoarea Luminei — toată lumea face rugăciuni începând de seara și până dimineața.

În **Joi** Crăciunului se serbează „*Die Tozelnacht*”, când tineri și bătrâni merg cu colindul, bătând cu bastoane sau ciocane în porți și aruncând în ferestre cu mazăre sau linte. Acest obicei ar fi moștenit de pe vremea persecuțiilor religioase, când creștinii, spre a nu trezi atențiunea asupra reuniunilor religioase, recurgeau la unele consemne particulare. Chiar în ajun 24 Decembrie se reprezintă Nașterea Domnului, apoi urmează liturghia la miezul nopții, masa și împărțirea darurilor.

În **Franța**, la țară exista același credință ca la noi, că vetele vorbesc în noaptea de Crăciun, dar nu e bine să fie auzite de nimeni.

În unele provincii, copii deghizați în magi, colindă din ușă în ușă, însoțiți fiind de un miel mășor, împodobit cu panglici, primind dela casele creștinilor daruri. Cina are loc de obicei la cel mai în vârstă din familie.

În **Polonia** în orașului *Pirsz* în ziua de ajun 24 Decembrie este acest obicei. Astfel, în noaptea de 24 Decembrie, locuitorii se duc la marginea orașelului și așteaptă sosirea lui Moș Crăciun. Și într'adevăr Moșul vine. Dar acesta nu este decât tot un locutor deghizat și costumat după chipul unch'ășului din legendă. Acest moș nu aduce daruri, ci din traista lui scoate un maldăr de hârtii, care cuprind diferite plângeri și cereri ale locuitorilor adresate autorităților acestui orașel. Aceste hârtii Moșul legendar le citește în piața publică în fața autorităților cari află astfel diferite doleanțe ale lor ca: lumina electrică,

eftinirea unelor articole, scăderea impozitelor, repararea caldarâmului, etc.

In Algeria creștinii ortodoksi după mărturiile unui ofițer francez (Cionney d'Apolodor, fost ofițer în legiunea din Africa), au de Crăciun anumite obiceiuri cari amintesc idolatrismul, ce exista acolo înainte de Hristos. In ajunul Crăciunului, seara de 24 Decembrie, toată familia este așezată la masă. Dar înainte de a începe gustarea bucatelor, se face un mic ritual de tatăl familiei și de cel mai mic copil al său. Bătrânul cu o cruce de măsline în mână și copilul cu un pahar de lemn, în care se găsește apă curată scoasă din fântână în zorii zilei, se așează în genunchi în fața sobei. In timpul rugăciunii spusă de bătrân, copilul toarnă pe foc picătură cu picătură, apa din vasul de lemn. Rugăciunea este adresată zeului focului, căruia i se cere sprijin pentru copiii orfani și săraci, pentru bătrâni infirmi și pentru toți aceia cari sunt în călătorii îndepărtate pe mare și pe uscat.

La Români după trecerea lungului post al Crăciunului ca și Germanii încep șirul sărbătorilor de Crăciun dela Sf. Nicolae și merg până după Bobotează, cuprinzând în ele și superstițiile din noaptea de sf. Andrei, când fetele de măritat își caută norocul și soțul în ceara sau plumbul topit. In ajunul Crăciunului e Ignatul, când se taie porcii, ce special au fost îngrășați pentru sărbători.

Cu această ocazie în Transilvania și Moldova e obicei ca porcii după ce au fost înjunghiați să fie părliți de păr, pentru ca șoricul să fie mai fraged. Această străveche sărbătoare a neamului nostru pregătește lumea spre veselie și îndestulare și obicei este ca și cel mai nevoiaș să-și aibă mîsa încărcată cu bunătați dintre care să nu lipsească bucățile de carne de porc, sarmalele și băutura. Sărbătorile Crăciunului sunt însoțite de numeroase obiceiuri, ca: capra, vitleemul, plugușorul, steaua, irozii, urările, sorcova, țurca, buhaiul și colindele. După mărturiile nenumăraților învățați care s'au ocupat de tradițiile noastre, colindele românești sunt cele mai originale și interesante dintr-ale tuturor popoarelor creștine. Ele sunt un amalgam de credință creștină pură, de nouă credință, suprapusă celei vechi, zămislită pe timpul zeului Zamolxes, prin codrii Daciei, ori adusă de departe din vastul imperiu al Cezarilor romani. Ele cuprind „cea mai antică expresie a Divinului, din timpul primelor sale formații“ (Pr. Dr. I. Felea).

In trecut în țara noastră, pe vremea când nu exista cale ferată, Crăciunul avea alt farmec decât acela din zilele noastre. Cu aproape 200 de ani în urmă în „*Condica de obiceiuri vechi și noi a prea îndrăgiiților domni*“, scrisă de Gheorghe Logofătul, din ordinul Domnitorului Moldovei, se arată felul cum se petreceau sărbătorile Crăciunului la curtea domnească din Iași. Descrierea e interesantă și cuprinde un parfum arhaic, ce nu se mai întâlnește astăzi. Ceremonialul dela Mitropolie era simplu și măreț și lua parte la el întreaga familie a Domnitorului; mitropolitul, episcopii, curtenii, preoții și marii dregători.

După marea slujbă dela Mitropolie cei anume hotărâți treceau în sala Spătăriei sau a marelui Divan, unde după ce sărutau icoana și cântau cântecul praznicului, erau tratați cu tot felul de băuturi, șerbaturi și cafea. Acestea erau dimineața, în prima zi de Crăciun, iar seara Domnitorul invita o seamă din „*boeri și prostime*“ la ospăț și „*gioc*“ și un oarecare „*guica*“ și Domnul laolaltă cu toții. Dela astfel de mese nu lipseau tarafurile de lăutari (Barbu Lăutarul), care întrețineau buna dispoziție a comensalilor.

Prof. Pr. Oct. Tursa

INFORMAȚII

Dorim tuturor colaboratorilor și cetitorilor noștri ca:

„*Nașterea lui Hristos să le fie de folos!*“

P. Sf. Sa Episcopul Veniamin va sfinți în 26 Decembrie (a doua zi de Crăciun) biserica renovată din Luncavița (jud. Severin).

Aflăm dela Sibiu, că în adunarea generală a *Astrei* din 30 Noembrie a. c. a fost ales cu însuflețire președinte activ al ei P. Sf. Sa Episcopul *Dr. Nicolae al Orăzii* în locul devenit vacant prin moartea prof. univ. Iuliu Moldovan. Dela primul ei președinte și întemeietor marele Mitropolit Andrei Șaguna, P. Sf. Sa este al 12-lea președinte al vechei Asociații transilvane și primul episcop ales în această calitate. Felicitările noastre

In Monitorul Oficial Nr. 283 dela 6 Dec. a. c. a apărut decizia Min. Cultelor Nr. 58.916/1947 prin care se numește *Consiliul permanent al învățământului religios*, din următorii: P. Sf. Sa Episcop Antim al Buzăului ca președinte, iar ca suplean prot Gh. Maior, cons. patriarhal, iar membrii: Pr. I. Gh. Coman, prof. univ; Pr. I. Găgiu, Pr. Vasile Ionescu, Cornel Răiaru, Eusebiu Saghin, dir. univ. rel. din Min. Cultelor ca membru de drept și Valentina Georgescu, secretară.

Di profesor Ion Nistor a fost numit în postul al doilea de secretar general al Ministerului Cultelor.

Vacanța școlară de Crăciun va ține din 20 Dec. a. c. până în 8 Ianuarie 1948.

Dela 7—14 l. c. s'a serbat întoată țara săptămâna copilului.

In Italia Dl. A. de Gasperi a remaniat guvernul, intrând 5 miniștri noi.

In U. R. S. S. s'a făcut reforma monetară prin *stabilizarea* rublei — emițându-se noi bani și s'a desființat raționalizarea articolelor alimentare și industriale în scopul ridicării standardului de viață al masei muncitoare.